

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

גב.

עין משפט נר מצוה

יד א מיי פ"ח מהל' י"ט
הלכה כ' טו"ש"ע א"ח
ס"י ט"ו ט"ו:
מו ב מיי פ"ו מהלכות
ט"ח הלכה א סמג
לאזין רח טו"ש"ע י"ד ס'
גלג סעף מנ:
מו ג מיי פ"ו מהלכות
ט"ח הלכה ד סמג
שם טו"ש"ע שם סעף מנ:
ז ד מיי פ"א מהלכות
י"ט הלכה כג סמג
לאזין עה טו"ש"ע א"ח ס'
ט"ו סעף א:
יד ה מיי פ"ו מהלכות
שמיטה הלכה ו סמג
עשין קמח:
י"ג ו ש הלכה א:

ביישוב לא עזינדא. מלאכה זיוס טוב שני הואיל ונהגו זו איסור לא אשנה לעיניהם את המנהג: **דעדיפא מינה.** החמורה ממנה: **עדי ליה.** עשינו לו: **מימנו אנגדא דבר** כי רב תלמיד ססרת היו נמנין להלקות ולא נלדו משום דשמתא חמורה וחוששין לכבוד התורה: **ולית ליה לן ב' יהודה כו.**

דמשמע שיכול לומר לו בן מקום שלא כלו לבן מקום שכלו לא והבא לך אף אתה ממקום שהבאתי ותמלא שלא כלו שם לחיה ואכול מאותן שצביא (ט) ואותה שך שיש לך צבית אסורין וטעמא משום גדלו כאן וצוה המקום כלו אבל אני הבאתי את שלי ממקום היתר ואין כאן מחלוקת ולית ליה לר' יהודה לאסור משום חומרי מקום שהלך לשם ואפילו אין שם מחלוקת דהא ממקום שאין עושין למקום שעושין דטעמא לאו משום מחלוקת הוא ואסרינן ליה משום חומרי מקום שיצא משם: הכי גרסינן מילתא אחריתא קאמר או ממקום שלא כלו למקום שלא כלו ושמע כלו במקומן חייב לצער ורבי יהודה אומר לא והבא לך אף אפה מהיכא דאייטיהו ונהגין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר רב שישא בריה דרב אידי מילתא אחריתא קאמר ר' יהודה וה"ק או במקום שלא כלו למקום שלא כלו ושמע שכלו במקומו חייב לבער ר' יהודה אומר צא והבא לך אף אתה מהיכא דאייטיהו והא לא כלו להו למימרא דר' יהודה לקולא קאמרא והאמר ר"א לא אמר רבי יהודה אלא לחומרא אלא איפוך אינו חייב לבער רבי יהודה אומר צא והבא לך אף אתה מהיכא דאייטיהו והא כלו להו אפי"ק או ממקום שלא כלו למקום שכלו והחזירן למקומן ועדיין לא כלו אינו חייב לבער רבי יהודה אומר צא והבא לך אף אתה מהיכא דאייטיהו והא כלו להו מתקיף לה רב אשי ארבי יהודה אמו אגבא דחמרא קלטיניהו אלא אמר רב אשי בפלוגתא דהני תנאי דתנן ה"כובש שלשה כבשין בחבית אחת ר"א אומר אוכלין על הראשון ר' יהושע אומר אף על האחרון ר"ג אומר הכל שכלה מינו מן השדה יבער מינו מן החבית והלכה כדבריו רבינא אמר בפלוגתא דהני תנאי דתנן יאוכלין בתמרין עד שיכלה האחרון שבצוער רשב"ג אומר אוכלין

דמשמע שיכול לומר לו בן מקום שלא כלו לבן מקום שכלו לא והבא לך אף אתה ממקום שהבאתי ותמלא שלא כלו שם לחיה ואכול מאותן שצביא (ט) ואותה שך שיש לך צבית אסורין וטעמא משום גדלו כאן וצוה המקום כלו אבל אני הבאתי את שלי ממקום היתר ואין כאן מחלוקת ולית ליה לר' יהודה לאסור משום חומרי מקום שהלך לשם ואפילו אין שם מחלוקת דהא ממקום שאין עושין למקום שעושין דטעמא לאו משום מחלוקת הוא ואסרינן ליה משום חומרי מקום שיצא משם: הכי גרסינן מילתא אחריתא קאמר או ממקום שלא כלו למקום שלא כלו ושמע כלו במקומן חייב לצער ורבי יהודה אומר לא והבא לך אף אפה מהיכא דאייטיהו ונהגין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר רב שישא בריה דרב אידי מילתא אחריתא קאמר ר' יהודה וה"ק או במקום שלא כלו למקום שלא כלו ושמע שכלו במקומו חייב לבער ר' יהודה אומר צא והבא לך אף אתה מהיכא דאייטיהו והא לא כלו להו למימרא דר' יהודה לקולא קאמרא והאמר ר"א לא אמר רבי יהודה אלא לחומרא אלא איפוך אינו חייב לבער רבי יהודה אומר צא והבא לך אף אתה מהיכא דאייטיהו והא כלו להו אפי"ק או ממקום שלא כלו למקום שכלו והחזירן למקומן ועדיין לא כלו אינו חייב לבער רבי יהודה אומר צא והבא לך אף אתה מהיכא דאייטיהו והא כלו להו מתקיף לה רב אשי ארבי יהודה אמו אגבא דחמרא קלטיניהו אלא אמר רב אשי בפלוגתא דהני תנאי דתנן ה"כובש שלשה כבשין בחבית אחת ר"א אומר אוכלין על הראשון ר' יהושע אומר אף על האחרון ר"ג אומר הכל שכלה מינו מן השדה יבער מינו מן החבית והלכה כדבריו רבינא אמר בפלוגתא דהני תנאי דתנן יאוכלין בתמרין עד שיכלה האחרון שבצוער רשב"ג אומר אוכלין

רבינו הגנאל (המשך)
שהביאם, ואתא לאוקמה רבי יהודה לקולא ונדחה. ואפיכא למתני ואוקומא רבי יהודה לחומרא חייב לבער, ות"ק לקולא אינו חייב לבער, והכין פירוש, ת"ק סבר כיון דאייטיהו ממקום שלא כלו למקום שלא כלו נסתלקו תורת אותו מקום שהביאו משם מעליו, ואפי"ק דכלו החם השתא כיון ולא כלו הכב אף חייב לבער. ור' יהודה אומר לו צא והבא [לך] ממקום שהבאת [אתה] אחרת, וכיון שאין שם מי יביא חייב לבער, וכאלו הביאם עכשיו ממקום שכלו למקום שלא כלו שנתנין עליו חומרי מקום שיצא משם, לפיכך חייב לבער. והא דאמר אביי במקום שלא כלו למקום שכלו והחזירן למקומן שלא כלו, ת"ק סבר הרי זה בחזקתן, ור' יהודה סבר כיון דעליהו דמקום שכלו נאסרו. ואתקפתא דרב אשי פשוטין הן. ואוקמה רב אשי בפלוגתא דהני תנאי, דתנן הכובש שלשה כבשין בחבית אחת, ר' אליעזר אומר אוכלין על הראשון, פירוש אותו הכובש שכבש מחתלו, ור' יהושע אומר דמחתיב כרבי אליעזר. וכן הכובש קמני בחבית, וכן הכובש שלשה כבשין בחבית אחת ולא כלו הכל, אלא אפילו נשא אחד מהן אינו חייב לבער, ורבי אליעזר אומר כיון שכלה אחד מהן חייב לבער, שאומר לו צא והבא לך אף אתה, וכיון שאינו מוצא להביא [לפיכך] חייב לבער, נמצא רבי יהודה דמחתיב כרבי אליעזר. וגרסינן בירושלמי מאי טעמא דר' אליעזר הראשון נותן טעם באחרון, מ"ט דרבי יהושע אחרון נותן טעם בראשון, רבינא אמר בפלוגתא דהני תנאי, דהניא אוכלין בתמרין עד שיכלה האחרון שבצוער, רשב"ג אומר אוכלין על השלבים. פירוש הנסבין בין האחרון, שאיפשר לאדם ללקטן, ואין אוכלין על של בין השיצים, כגון שנכספו על קוצין שמכין חיה, שכל הרואה אותן מתיאש מהן, ואין נכשרין אלא לעופות. ת"ק כי הני, ור' יהודה חייב לבער ולא חיישין

ואחרון שניתן אחרון כצדוש והכי אמרינן גירושלמי מה טעם דרבי אליעזר הראשון נותן טעם באחרון¹ הלכך אם כלה מן השדה אותו שכבש ראשון אומר הכל אבל האחרון אינו נותן טעם בראשון² ואם כלה מין האחרון מן השדה אינו אוסר אותם שנכבשו קודם וטעם דרבי יהושע אחרון נותן טעם בראשון פ"י אף האחרון כדאמר הכא אף על האחרון וקסבר ר' יהושע דמיד כשכלה אחד מהמינים האחרון או הראשון או ההמצעי כולן אסורין דמותן טעם זה צוה רבי יהודה דמתניתין לחומרא כוותיה³ ורצן גמליאל סבר דפרישית דהגוף שכלה אסור והטעם היו כמצוער: עד

ואחרון שניתן אחרון כצדוש והכי אמרינן גירושלמי מה טעם דרבי אליעזר הראשון נותן טעם באחרון¹ הלכך אם כלה מן השדה אותו שכבש ראשון אומר הכל אבל האחרון אינו נותן טעם בראשון² ואם כלה מין האחרון מן השדה אינו אוסר אותם שנכבשו קודם וטעם דרבי יהושע אחרון נותן טעם בראשון פ"י אף האחרון כדאמר הכא אף על האחרון וקסבר ר' יהושע דמיד כשכלה אחד מהמינים האחרון או הראשון או ההמצעי כולן אסורין דמותן טעם זה צוה רבי יהודה דמתניתין לחומרא כוותיה³ ורצן גמליאל סבר דפרישית דהגוף שכלה אסור והטעם היו כמצוער: עד

ואחרון שניתן אחרון כצדוש והכי אמרינן גירושלמי מה טעם דרבי אליעזר הראשון נותן טעם באחרון¹ הלכך אם כלה מן השדה אותו שכבש ראשון אומר הכל אבל האחרון אינו נותן טעם בראשון² ואם כלה מין האחרון מן השדה אינו אוסר אותם שנכבשו קודם וטעם דרבי יהושע אחרון נותן טעם בראשון פ"י אף האחרון כדאמר הכא אף על האחרון וקסבר ר' יהושע דמיד כשכלה אחד מהמינים האחרון או הראשון או ההמצעי כולן אסורין דמותן טעם זה צוה רבי יהודה דמתניתין לחומרא כוותיה³ ורצן גמליאל סבר דפרישית דהגוף שכלה אסור והטעם היו כמצוער: עד

ואחרון שניתן אחרון כצדוש והכי אמרינן גירושלמי מה טעם דרבי אליעזר הראשון נותן טעם באחרון¹ הלכך אם כלה מן השדה אותו שכבש ראשון אומר הכל אבל האחרון אינו נותן טעם בראשון² ואם כלה מין האחרון מן השדה אינו אוסר אותם שנכבשו קודם וטעם דרבי יהושע אחרון נותן טעם בראשון פ"י אף האחרון כדאמר הכא אף על האחרון וקסבר ר' יהושע דמיד כשכלה אחד מהמינים האחרון או הראשון או ההמצעי כולן אסורין דמותן טעם זה צוה רבי יהודה דמתניתין לחומרא כוותיה³ ורצן גמליאל סבר דפרישית דהגוף שכלה אסור והטעם היו כמצוער: עד

(א) מ"ק פ"ח, ט נ"י
מקצתן אלא היב ואין
מנלין עד שזמינו הבהמו
ולא מימני אשמתא אלא
על דבר חמיר ודבר
חמור אין חילוקי כבוד
לרב. לפיכך השמתא עדיפא
מן המלקות. ערוך ערך
נגד ג' א, א שביט פ"ט
משנה ה, ט נ"י דמ"א
והא נתקפתא שביט פ"ט
ה"כ, ט ש"ך למתניתין.

הגרות הב"ח
(א) גמרא דעדיפא עדי
ליה: (ב) רש"י ד"ה ולית
ליה לר' יהודה וכו' מאותן
שצביא ואותן פירות שכן
גרסין לך: (ג) ד"ה הכי
גרסינן ד"ה מילתא ד"ה
ושמע ד"ה רבי יהודה
ה"כ:

מוסף תוספות
א. אפי"ק שמחמיר על
עצמו. מוס' סא"ק.
ב. אוקמה או במקום
שלא כלו למקום שכלו
חייב לבער דמשמע הא
החזירן למקומן אינו חייב
לבער. מוס' ה"כ.
ג. וממילא דינא דכל
איסורין שבתורה אסור
בנותן טעם. ט. ד. ו.
הוא קולט טעם חזיר
והחומין יותר מן האחרים
וחזרו ופולטו נותן טעם
הבס. ט. ה. דכר שם
ליה טעמא. ט. ו. צא
והבא לך אף אתה מאותו
מין שנתן טעם. ט. ט.

רבינו הגנאל
והא דשמתיה רב יוסף
לבר נתן אסיא. משום
דיבא מבי רב לפורעיותא
רבות טוב שני דעברא,
ואמר ליה אביי וליגדיה
מר, אמר ליה רב יוסף
דעדיפא מינה עבדי ביה,
כלומר השמתא חמורה מן
המלקות, דבמערא מימני
אנגדא [תריגס] אפי"ק
היובל במד שורפא] דבר
בי רב, פירוש מתקבצת
אצל הרי ואין מליקין עד
שסימנו בהכאתו, ולא
מימנו אשמתא, למה שאמר
תחיה שמתא אלא על
דבר חמור, ויבדר חמור
אין חילוקין כבוד לרב,
אלא משמתין אותו מיד,
לפיכך השמתא עדיפא
מיה מן המלקות. איכא
דאמרי נגדיה כו'. ואמר
ליה רבא ליה עבדי
ליה דכי המלקות קלה
היא מן השמתא, דגרסינן
באלו מגלחין בהאי ענינא
דלא מימנו אשמתא אלא
בי רב, מאי שמתא אמר
שם מיהא. ושמולא
אמר שמה היא. אמר רב
יוסף שדי שמתא ארביי
דכלבא והיא ודיה עבדא,
ודברים ברורין הן. ויוצא
בו המולין פירות שביעית
כו'. ואקשינן לית ליה
לר' יהודה נותנין עליו
חומרי מקום וכו'. ואמר
רב שישא לעולם את
ליה, ומלתא אחרייא איכא
במתני' דלא אחמרא בהדיא,
דמאתר שורה המולין ממקום שכלו למקום שלא כלו למקום
שכלו, והוצרך עזר פירוש המולין פירות שביעית ממקום שלא כלו למקום שלא כלו, ושמע שכלו מאותו מקום

אומר אומרים לו צא והבא לך אף אתה ממקום שאתה בו, ואם כלה מאותו המקום מה שיש בצוער.

אומר אומרים לו צא והבא לך אף אתה ממקום שאתה בו, ואם כלה מאותו המקום מה שיש בצוער.